

สรุปข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการเผาในที่โล่ง

การเผาในที่โล่งเป็นเหตุร้ายตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ กรณีมีการเผาขยะเป็นวงศาวในพื้นที่อาจเป็นสาธารณภัยตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถใช้อำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการกับผู้กระทำความผิด โดยกำหนดมาตรการตามกฎหมายและบังคับใช้กฎหมายให้เกิดผลทางปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการลดปัญหาลพิษทางอากาศ โดยการเผาในที่โล่งอาจเป็นความผิดต่อกฎหมาย หlaysฉบับนี้อยู่กับข้อเท็จจริงและการกำหนดมาตรการตามกฎหมาย ในการนี้ กระทรวงมหาดไทยจึงได้จัดทำสรุปข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการเผาในที่โล่ง โดยจำแนกตามประเภทพื้นที่ ดังนี้

๑. การเผาในพื้นที่เอกสาร

๑.๑ พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๔๐

(๑) การดำเนินมาตรการตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๔๐

(๑.๑) ผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะผู้อำนวยการจังหวัดมีอำนาจออกประกาศจังหวัด ห้ามมิให้ผู้ใดดำเนินการเผาในที่โล่งครอบคลุมพื้นที่ทั้งจังหวัดหรือเฉพาะบางพื้นที่ โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๕ และมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งอาจพิจารณานำเงณฑ์ค่าปริมาณ ผู้ลุก放ของที่สูงเกินมาตรฐานในพื้นที่ ประกอบกับผลกระทบด้านสุขภาพของประชาชนมาเป็นเหตุผลและเงณฑ์ ในการประกาศมาตรการดังกล่าว โดยกำหนดระยะเวลาการห้ามและกำหนดพื้นที่ที่ห้ามตามที่จำเป็น

(๑.๒) นายอำเภอในฐานะผู้อำนวยการอำเภอ มีอำนาจออกประกาศอำเภอ เช่นเดียวกับผู้อำนวยการจังหวัดตาม ข้อ ๑.๑ (๑.๑) นอกจากนี้ ยังมีหน้าที่ช่วยเหลือผู้อำนวยการจังหวัด และมีอำนาจ สั่งการหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องซึ่งอยู่ในเขตอำนาจของอำเภอให้ดำเนินการตามมาตรการ ในประกาศจังหวัดหรือประกาศอำเภอ โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๗ และมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๔๐

(๑.๓) นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะผู้อำนวยการห้องถิ่นมีอำนาจ ออกประกาศห้องถิ่นเดียวกับผู้อำนวยการอำเภอตาม ข้อ ๑.๑ (๑.๒) แต่ต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้อำนวยการ อำเภอด้วย นอกจากนี้ ยังมีหน้าที่ช่วยเหลือผู้อำนวยการจังหวัดและผู้อำนวยการอำเภอ โดยอาศัยอำนาจ ตามมาตรา ๒๐ และมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๔๐

(๒) การบังคับใช้กฎหมาย

(๒.๑) โทษ : กรณีผู้ฝ่าฝืนประกาศของผู้อำนวยการจังหวัด หรือผู้อำนวยการอำเภอ หรือผู้อำนวยการห้องถิ่น ต้องระวังโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา ๕๒ และมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๔๐

(๒.๒) การดำเนินคดี : ผู้อำนวยการจังหวัด หรือผู้อำนวยการอำเภอ หรือ ผู้อำนวยการห้องถิ่นมีหน้าที่ร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนในฐานความผิดฝ่าฝืนคำสั่งของผู้อำนวยการ จังหวัด หรือผู้อำนวยการอำเภอ หรือผู้อำนวยการห้องถิ่นตามมาตรา ๕๒ ประกอบกับมาตรา ๒๙ แห่ง พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๔๐ โดยอาจร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือ ตำรวจได้ เนื่องจากเป็นความผิดอาญาตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ซึ่งกำหนดไว้ในกฎหมายที่ระบุไว้ในกฎหมาย กำหนดการสอบสวนความผิดอาญาบางประเภทในจังหวัดอื่นนอกกรุงเทพมหานคร โดยพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครอง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ ข้อ ๒ (๗) ประกอบมาตรา ๒ (๖) (๑) (๖) (๗) มาตรา ๑๖ มาตรา ๑๗ และมาตรา ๑๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธิการณาความคดญา

๑.๒ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

(๑) การดำเนินมาตรการตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

เจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ มีอำนาจในการควบคุมการเผาในที่โล่งซึ่งถือเป็นเหตุร้ายตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติตั้งกล่าว ดังนี้

แนวทางที่ ๑ : เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกคำสั่งเป็นหนังสือตามมาตรา ๒๘

เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่เอกสารนี้ระบุการเผาภายในเวลาอันสมควรตามที่ระบุไว้ในคำสั่ง และอาจกำหนดวิธีการ เพื่อป้องกันมิให้มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นในอนาคตไว้ในคำสั่ง

ในกรณีที่ไม่มีการปฏิบัติตามคำสั่งฯ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจระงับการเผาใน และอาจจัดการตามความจำเป็นเพื่อป้องกันมิให้มีการเผาเกิดขึ้นอีก และถ้าการเผาเกิดขึ้นจากการกระทำ การละเลย หรือการยินยอมของเจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่นั้น เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ดังกล่าวต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายสำหรับการนั้น

ในกรณีที่ปรากฏแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่าการเผาที่เกิดขึ้นในสถานที่เอกสารนี้อาจเกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพ หรือมีผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะออกคำสั่งเป็นหนังสือห้ามให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองใช้หรือยินยอมให้บุคคลใดใช้สถานที่นั้นทั้งหมดหรือบางส่วน จนกว่าจะเป็นที่พอใจแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่าได้มีการระงับนั้นแล้วก็ได้

แนวทางที่ ๒ : เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกประกาศตามมาตรา ๒๘/๑

เมื่อปรากฏว่ามีการเผาในที่โล่งเป็นบริเวณกว้างจนก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของสาธารณะ และมีแหล่งกำเนิดของเหตุมากกว่า ๑ แหล่งขึ้นไป เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจประกาศกำหนดพื้นที่ควบคุมการเผาในที่โล่งตามมาตรา ๒๘/๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการประกาศพื้นที่ควบคุมเหตุร้าย พ.ศ. ๒๕๖๑ นอกจากนี้ เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการระงับเหตุและการจัดการตามความจำเป็น เพื่อป้องกันมิให้มีการเผาในที่โล่งเกิดขึ้นอีกในอนาคต ตามมาตรา ๒๘/๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

ในกรณีที่การเ pare จันไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของสาธารณะ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นประกาศยกเลิกพื้นที่ควบคุมเหตุร้ายนั้นโดยไม่ชักช้า

(๒) การบังคับใช้กฎหมาย

(๒.๑) โทษ : กรณีความผิดฐานฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๒๘/๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา ๗๙ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

(๒.๒) การดำเนินคดี :

คณะกรรมการเปรียบเทียบตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ (ในเขตจังหวัดอื่น ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน หัวหน้าส่วนราชการตามที่กฎหมายกำหนด ฯลฯ เป็นกรรมการ และนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด เป็นเลขานุการ) มีอำนาจเปรียบเทียบตามมาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

สำหรับความผิดที่มิได้ปรับสถานเดียว หรือเป็นความผิดที่มิโทษจำคุก ไม่เกินสามเดือนหรือปรับไม่เกินสองหมื่นห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ คณะกรรมการเปรียบเทียบอาจมอบหมายให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจเปรียบปรับได้ตามมาตรา ๔๕ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

ทั้งนี้ เมื่อผู้ต้องหาได้ชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการเปรียบเทียบตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ถ้าผู้กระทำความผิดไม่ชำระเงินค่าปรับตามที่กฎหมายกำหนด ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ โดยพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองสามารถสอบสวนได้ เนื่องจากเป็นความผิดอาญาตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขตามกฎหมายที่ระบุกำหนดการสอบสวนความผิดอาญาบางประเภทในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร โดยพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครอง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ ประกอบ มาตรา ๒ (๖) (๑๑) (๑๖) (๑๗) มาตรา ๑๖ มาตรา ๑๗ และมาตรา ๔๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

๑.๓ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจพิจารณาตราเทศบัญญัติหรือข้อบัญญัติโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบกับมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจตราเทศบัญญัติหรือข้อบัญญัติเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย

(๑) การดำเนินมาตรการตามกฎหมาย

- กรณีเทศบาล อาศัยอำนาจตามมาตรา ๖๐ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๕๔๖ ประกอบกับมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ในการจัดทำเทศบัญญัติเพื่อกำหนดให้การเพาในพื้นที่ที่กำหนดเป็นความผิด โดยโทษในเทศบัญญัตินั้นจะกำหนดโทษปรับผู้ละเมิดเทศบัญญัติไว้ด้วยก็ได้ แต่ห้ามมิให้กำหนดเกินกว่าหนึ่งพันบาท

- กรณีองค์กรบริหารส่วนตำบล อาศัยอำนาจตามมาตรา ๗๑ แห่งพระราชบัญญัติ สถาตำบลและองค์กรบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ประกอบกับมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ในการจัดทำข้อบัญญัติเพื่อกำหนดให้การเพาในพื้นที่ที่กำหนดเป็นความผิด โดยข้อบัญญัติขององค์กรบริหารส่วนตำบล มิให้กำหนดโทษปรับเกินหนึ่งพันบาท เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

(๒) การบังคับใช้กฎหมาย

การกระทำอันเป็นการละเมิดเทศบัญญัติหรือข้อบัญญัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิน ถือเป็นความผิดอาญาที่มิให้ชั้นปรับได้ตามนัยข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเปรียบเทียบและสอบสวนคดีละเมิดข้อบัญญัติท้องถิน พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๔ ประกอบมาตรา ๔๕ ทวารีสติ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๕๔๖ หรือมาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติสถาบันและองค์กรบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ เมื่อผู้กระทำความผิดชำรุดค่าปรับตามจำนวนที่ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบกำหนดไว้ และไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันทำการเปรียบเทียบ คดีอาญาเป็นอันเลิกกัน กรณีผู้กระทำความผิดไม่มีчинยอมให้เปรียบเทียบคดี หรือไม่ชำระค่าปรับภายในกำหนดเวลาสามสิบวัน ให้ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบปรับบันทึกถ้อยคำหรือเหตุที่ไม่ชำระค่าปรับไว้ในจำนวนการเปรียบเทียบ แล้วส่งเรื่องให้พนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองในเขตอำเภอดำเนินคดีต่อไป ตามนัยข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเปรียบเทียบและการสอบสวนคดีละเมิดข้อบัญญัติท้องถิน พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๑๓

๒. การเฝ้าในพื้นที่สาธารณะ

๒.๑ พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๕๔๗

นายอำเภอเมืองที่ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถินในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน และสิ่งซึ่งเป็นสาธารณประโยชน์อื่นอันอยู่ในเขตอำเภอตามมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่พระพุทธศักราช ๒๕๔๗ ในกรณีที่มีการเฝ้าในที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน นายอำเภอ และนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิน จะร่วมกันดำเนินการหรือฝ่ายหนึ่งจะเป็นผู้ดำเนินการก็มีอำนาจกระทำการโดยให้นายอำเภอหรือนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิน มีคำสั่งให้ผู้ก่อเหตุรับภาระหรือไม่กระทำการเฝ้าอีกถ้าผู้นั้นฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง นายอำเภอ หรือนาย กองค์กรปกครองส่วนท้องถิน อาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองแต่จะต้องมีคำเตือนเป็นหนังสือให้มีการกระทำการหรือละเว้นการกระทำการตามคำสั่งภายในระยะเวลาที่กำหนดตามสมควรแก่กรณี ซึ่งคำเตือนดังกล่าวจะกำหนดไปพร้อมกับคำสั่งก็ได้ตามนัยมาตรา ๔๕ และมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๘ สำหรับกรณีมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการให้จ่ายจากงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิน ตามมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๕๔๗ ประกอบกับระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๔๗

๒.๒ พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐

ดำเนินมาตรการและบังคับใช้กฎหมาย เช่นเดียวกับข้อ ๑.๑

๒.๓ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

(๑) การดำเนินมาตรการตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

เจ้าพนักงานท้องถินตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ มีอำนาจในการควบคุมการเฝ้าในที่โล่งชีวีถือเป็นเหตุร้ายตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ดังนี้

► แนวทางที่ ๑ : เจ้าพนักงานท้องถินออกคำสั่งเป็นหนังสือตามมาตรา ๒๗

เจ้าพนักงานท้องถินมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้บุคคลซึ่งเป็นต้นเหตุหรือเกี่ยวข้องกับการก่อหรืออาจก่อให้เกิดการเฝ้านั้น ระบุหรือป้องกันเหตุจากการเฝากลายในเวลาอันสมควรตามที่ระบุไว้ในคำสั่ง และถ้าเห็นสมควรจะให้กระทำโดยวิธีใดเพื่อรับหรือป้องกันเหตุการเฝานั้น หรือสมควรกำหนดวิธีการเพื่อบังกันมิให้มีเหตุการเฝาเกิดขึ้นอีกในอนาคตให้ระบุไว้ในคำสั่งได้

ในกรณีที่ปรากฏแก่เจ้าพนักงานห้องถินว่าไม่มีการปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานห้องถิน และการเผาที่เกิดขึ้นอาจเกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพ ให้เจ้าพนักงานห้องถินระงับการเผาทันนี้ และอาจจัดการตามความจำเป็นเพื่อป้องกันมิให้เกิดการเผาอีก โดยบุคคลซึ่งเป็นต้นเหตุหรือเกี่ยวข้องกับการก่อหรืออาจก่อให้เกิดการเผาต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดการนั้น

แนวทางที่ ๒ : เจ้าพนักงานห้องถินออกประกาศตามมาตรา ๒๙/๑

ดำเนินมาตรการตามกฎหมายเช่นเดียวกับ ข้อ ๑.๒ (๑)

(๒) การบังคับใช้กฎหมาย

ดำเนินการเช่นเดียวกับ ข้อ ๑.๒ (๒)

๒.๔ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิน

องค์กรปกครองส่วนท้องถินอาจพิจารณาตราเทศบัญญัติหรือข้อบัญญัติโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิน ประกอบกับมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถินมีอำนาจตราเทศบัญญัติหรือข้อบัญญัติเพื่อกำหนดให้การเผาในที่สาธารณะที่กำหนดเป็นความผิดโดยให้ดำเนินมาตรการตามกฎหมายและบังคับใช้กฎหมายเช่นเดียวกับข้อ ๑.๓

๓. การเผาในพื้นที่ช้างทางหรือถนน

(๑) การดำเนินมาตรการตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒

พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๓๐ บัญญัติห้ามมิให้ผู้ใดเผาหรือกระทำการด้วยประการใด ๆ ภายในระยะห้าร้อยเมตรจากทางเดินรถ เป็นเหตุให้เกิดควันหรือสิ่งอื่นใดในลักษณะที่อาจทำให้ไม่ปลอดภัยแก่การจราจรในทางเดินรถนั้น กรณีผู้ใดฝ่าฝืนต้องระวังโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท ตามมาตรา ๑๕๒ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

(๒) การบังคับใช้พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ เมื่อพบรการกระทำความผิดเจ้าพนักงานจราjmีหน้าที่แจ้งความร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวน เพื่อดำเนินการเบรียงเทียบปรับหรือว่ากล่าวตักเตือนตามมาตรา ๑๕๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

๔. การเผาในพื้นที่ป่าไม้

การเผาในพื้นที่ป่าไม้ อาจเป็นความผิดตามกฎหมายหลายฉบับ ดังนี้

๔.๑ ความผิดตามมาตรา ๕๕ แห่ง พระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ผู้ใดฝ่าฝืนต้องระวังโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้าได้กระทำการเป็นเนื้อที่เกินยี่สิบห้าไร่ ผู้กระทำความผิดต้องระวังโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาทตามมาตรา ๗๒ ตรี แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

๔.๒ ความผิดตามมาตรา ๓๘ และมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ ผู้ใดฝ่าฝืนต้องระวังโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา ๕๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

๔.๓ กรณีเพาป่าไม้ในพื้นที่ที่กฎหมายกำหนดให้เป็นป่าสงวนแห่งชาติเป็นความผิดตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ ผู้ใดฝ่าฝืนต้องระวังโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท ในกรณีถ้าได้กระทำเป็นเนื้อที่เกินยี่สิบห้าไร่ หรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่ไม้สัก ไม้ย่าง ไม้สันเชา หรือไม้หวงห้ามประเกห ฯ ตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ หรือไม้อ่อนที่เป็นต้นหรือเป็นท่อนอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหั้งสองอย่างรวมกันเกินยี่สิบตันหรือท่อน หรือรวมปริมาตรไม้เกินสี่ลูกบาศก์เมตร หรือต้นน้ำ ลำธาร หรือพื้นที่ขายฝัง ผู้กระทำการผิดต้องระวังโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงสองล้านบาทตามมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

๔.๔ กรณีเพาป่าไม้ในพื้นที่เขตอุทยานแห่งชาติเป็นความผิดตามมาตรา ๑๖ (๑) แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ผู้ใดฝ่าฝืนต้องระวังโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือหั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

โดยกฎหมายแต่ละฉบับได้กำหนดพนักงานเจ้าหน้าที่ให้มีอำนาจเพื่อบัญชีการให้เป็นไปตามกฎหมายไว้เป็นการเฉพาะ โดยพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับแต่งตั้งตามกฎหมายดังกล่าวอาจเป็นข้าราชการในสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งข้าราชการในสังกัดกระทรวงมหาดไทยและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายประกาศกำหนด กรณีมีการกระทำการผิดฐานเพาป่าไม้ซึ่งเป็นความผิดอาญาแผ่นดินโดยรัฐเป็นผู้เสียหาย พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายมีหน้าที่ร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนที่มีอำนาจในเขตพื้นที่รับผิดชอบได้ทั้งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจนามวัลกกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาซึ่งการกระทำการผิดกรณีการเผาในพื้นที่ป่าไม้เป็นความผิดอาญาคดีเกี่ยวกับป่าไม้ ดังนั้น ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือ นายอำเภอ มีอำนาจตรวจสอบกำกับดูแลการสอบสวน โดยสามารถเรียกสำนวนการสอบสวนมาให้คำแนะนำ หรือเร่งรัดการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนให้เป็นไปโดยชอบได้ หรือกรณีที่คดีที่เกิดขึ้นเป็นคดีสำคัญ ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือนายอำเภอเมืองมีอำนาจเข้าควบคุมการสอบสวน เป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวนได้ นอกจากนี้ หากเป็นกรณีพนักงานฝ่ายปกครองได้จับกุมหรือร่วมในการจับกุมในคดีการกระทำการผิดเกี่ยวกับป่าไม้ ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือนายอำเภอเมืองมีอำนาจเข้าควบคุมการสอบสวน โดยเป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวนได้เช่นกัน ทั้งนี้ ตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยระเบียบการดำเนินคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๒๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติมลังปัจจุบัน ข้อ ๑๒ ประกอบหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๒๐๗/ว ๙๘๑ ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๓๒

๕. การเผาในพื้นที่เกษตรกรรม

การเผาในพื้นที่เกษตรกรรม เป็นวิธีที่เกษตรกรบางกลุ่มนิยมใช้ในการเก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตรชนิด เช่น อ้อย เป็นต้น นอกจากนี้ ยังเป็นวิธีที่เกษตรกรใช้ในการปรับพื้นที่ภัยหลังจาก การเก็บเกี่ยวผลผลิต เพื่อที่จะดำเนินการเพาะปลูกพืชใหม่ เนื่องจากเป็นวิธีที่มีความสะดวก ต้นทุนต่ำ ไม่จำเป็นต้องจ้างแรงงานจำนวนมาก โดยส่วนใหญ่พบว่าเกษตรกรมีการเผาตอซังข้าว ฟางข้าว อ้อย มันสำปะหลัง วัชพืช เศษวัสดุต่าง ๆ ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบทางอากาศ เช่นคาวัน เด้า ฝุ่นละออง ที่เกิดจากการเผาใหม่ นั้น สามารถแพร่กระจายออกไปในวงกว้าง ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน ก่อให้เกิดความเดือดร้อนร้ายแรง และบดบังทัศนวิสัยจนอาจเป็นสาเหตุของอุบัติเหตุบนท้องถนนหรือเป็นต้นเหตุของการเกิดไฟป่าได้ แม้ว่า หน่วยงานภาครัฐจะรณรงค์ให้เกษตรกรใช้เทคโนโลยีการเกษตรและเครื่องจักรกล เช่น รถไถกลบ การแปรรูปเศษพืชเป็นปุ๋ยอินทรีย์ เป็นต้น เพื่อแทนการเผาในลักษณะดังกล่าว แต่การที่เกษตรกรมีข้อจำกัดในเรื่องปัจจัย ของทุนและแรงงาน รวมทั้ง ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลดีและผลเสียของ การเผาในพื้นที่ ทำให้การดำเนินการตามมาตรการของภาครัฐไม่ประสบผลสำเร็จ จึงจำเป็นต้องอาศัยกลไกของกฎหมายเข้าควบคุมการเผาในพื้นที่ ของเกษตรกร โดยการบังคับใช้กฎหมาย ยิ่งขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงแห่งกรณีว่าเกษตรกรได้ดำเนินการเผาในพื้นที่ใด ซึ่งอาจเผาในพื้นที่เอกชน หรือพื้นที่สาธารณะ หรือพื้นที่ช่างฟาง หรือพื้นที่ป่าไม้ ดังนั้น หน่วยงานที่รับผิดชอบ จึงต้องพิจารณาบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องตามข้อเท็จจริงแห่งกรณีดังกล่าว

การเผาในที่โล่งในพื้นที่ทั้ง ๕ ประเภทดังกล่าวข้างต้น หากเกิดเพลิงไหม้แก่ต้นได้ ฯ
แม้เป็นของตนเอง จนน่าจะเป็นอันตรายแก่บุคคลอื่นหรือทรัพย์ของผู้อื่น ต้องระวังโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี
และปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท ตามมาตรา ๒๒๐ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายอาญา

ถ้าการกระทำความผิดดังกล่าว เป็นเหตุให้เกิดเพลิงไหม้แก่ทรัพย์ตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๒๑๙
อันได้แก่ (๑) โรงเรือน เรือน หรือแพที่ค่อนอยู่อาศัย (๒) โรงเรือน เรือน หรือแพอันเป็นที่เก็บหรือที่ทำสินค้า
(๓) โรงมหรสพหรือสถานที่ประชุม (๔) โรงเรือนอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน เป็นสาธารณสถาน หรือ^{เป็นที่สำหรับประกอบพิธีกรรมตามศาสนา} (๕) สถานีรถไฟ ท่าอากาศยาน หรือที่จอดรถหรือเรือสาธารณะ (๖) เรือกลไฟ
หรือเรือยนต์ อันมีระหว่างตั้งแต่ห้าตันขึ้นไป อากาศยาน หรือรถไฟที่ใช้ในการขนส่งสาธารณะ ผู้กระทำต้อง^{ระวังโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี ตามนัยมาตรา ๒๑๘ และมาตรา ๒๒๐}
แห่งประมวลกฎหมายอาญา

ถ้าผู้ใดกระทำให้เกิดเพลิงไหม้โดยประมาท และเป็นเหตุให้ทรัพย์ของผู้อื่นเสียหาย หรือ^{การกระทำโดยประมาทนั้นจะเป็นอันตรายแก่ชีวิตของบุคคลอื่น ต้องระวังโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี หรือปรับ}
^{ไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท หรือห้าจำทั้งปรับ ตามมาตรา ๒๒๕ แห่งประมวลกฎหมายอาญา}

นอกจากนี้ หากการกระทำดังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็นในเรื่อง^{ชีวิต ร่างกาย อนามัย เสรีภาพ ทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใด ผู้นั้นต้องชดใช้ค่าสินใหม่ทดแทนให้แก่}
^{ผู้เสียหาย ในฐานความผิดละเมิดตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์}